

INFORMACIJE O VARNI RABI DRUŽBENIH OMREŽIJ ZA IZVAJALCE DELAVNIC

Otroci in mladi uporabljajo različna družbena omrežja in aplikacije. Za vse, ki izvajate delavnice Programa NEON – Varni brez vrstniškega nasilja v 8. razredu smo pripravili ključne informacije o varni rabi družbenih omrežij, ki jih otroci ter mladi najpogosteje uporabljajo in jih tudi omenjajo tekom izvedbe delavnic Programa NEON. Informacije so koristne tudi za tiste, ki delavnice o spletnem nasilju v okviru Programa NEON izvajate v 4. razredu.

Pripravili smo informacije o:

- Snapchatu,
- Instagramu,
- TikToku,
- Discordu,
- Viberju,
- WhatsAppu,
- Facebooku,
- YouTubu (ki sicer ni družbeno omrežje, ampak priljubljena spletna stran za izmenjavo videoposnetkov).

Izvedeli boste lahko, kaj omogočajo, na kaj moramo biti pozorni pri uporabi in kateri so koraki za nastavitve zasebnosti in varnosti (npr. kako blokirati in prijaviti neželene objave).

Na delavnici za **8. razred** o spletnem nasilju **največ pozornosti namenjamo postopkom prijave in blokiranja** neželenih vsebin, dobro pa je, da ste seznanjeni tudi z glavnimi značilnostmi družbenih omrežij ter z njihovimi nastavitvami zasebnosti.

Vizualno in tudi z vidika funkcionalnosti se aplikacije pogosto spreminjajo. Poleg tega se pojavljajo tudi nove aplikacije. Učence spodbudite, da za aplikacije, ki jih uporabljajo, pridobijo podatke, ki so pomembni za zaščito njihove zasebnosti in podatke o možnostih prijave in blokiranja.

NEKAJ KLJUČNIH NAPOTKOV ZA POMOČ OTROKOM IN MLADIM PRI VARNI UPORABI DRUŽBENIH OMREŽIJ

Najboljša varovalna dejavnika sta vzpostavitev zaupnega odnosa in pogovor.

Z otroki in mladimi se tudi v času, ko ne izvajate delavnic o spletnem nasilju in varnosti na spletu pogovarjajte o družbenih omrežjih ter aplikacijah, ki jih zanimajo in uporabljajo. Po navadi o tem radi govorijo.

Skupaj lahko preverite, kako:

- vklopiti **nastavitve zasebnosti**,
- oblikovati varna **uporabniška imena** (takšna, s katerimi ne izdajamo osebnih podatkov, npr. Driver335),
- oblikovati varna **gesla**, ki jih redno menjajo, jih ne posojajo in jih ne povedo nikomur (razen staršem/odrasli osebi, ki ji zaupajo).

Lastnosti varnih gesel:

- vsebujejo različne znake (male in velike črke, številke, posebne znake, kot so: =./%?-#),
- imajo najmanj 8 znakov,
- si jih je mogoče zapomniti,
- imamo različna gesla za različne aplikacije.

Pogovarjajte se tudi o tem, **kako ravnati, če opazijo sporne objave**. Povejte jim, da se **lahko obrnejo na vas in jim boste poskušali pomagati**.

Z otroki in mladimi se pogovorite o tem, kako lahko na spletu zaščitijo svoje podatke.

Naj ne objavljajo svojega imena, naslova, e-pošte, imena njihove šole, lokacije, telefonske številke, posnetkov/slik, ki bi lahko njih ali pa koga drugega prikazale v slabi luči ali spravile v težave ... **Preden objavijo ali posredujejo slike/posnetke/podatke druge osebe** (npr. telefonsko številko), naj **pridobijo njeno dovoljenje**.

Na spletu ni vse tako kot izgleda na prvi pogled.

Povejte jim, da se nekateri ljudje na spletu pretvarjajo in imajo slabe namene. Zato naj ne odpirajo sporočil iz neznanih e-naslovov ter ne odgovarjajo na klice in sporočila iz neznanih števil. S prijatelji, ki so jih spoznali na spletu, naj se ne srečujejo brez dovoljenja.

Kaj storiti, če na spletu doživijo ali opazijo, da nekdo drug doživlja spletno nasilje?

- **Odreagirajte mirno**, brez razburjanja in obtoževanja zaradi morebitnega neupoštevanja dogovorov.
- Osebo, ki je doživela spletno nasilje, **podprite** in poudarite, da je **za spletno nasilje vedno odgovorna oseba, ki ga povzroča**.
- Vprašajte, **kaj je že poskušala narediti in koliko časa traja nasilje**.

- Ugotovite, **kakšne so možnosti za rešitev problema** in oblikujte **realen načrt** aktivnosti.
- **Povejte, kaj boste naredili**, kako boste ravnali.
- Posebej v primeru spletnih spolnih zlorab je pomembno, da **shranite dokaze** (naredite in shranite posnetke zaslona).
- Pomagajte, da se **neprimerne vsebine odstrani s spleta**. Poiščite spletne vire, kjer se nahajajo in jih kontaktirajte ter zahtevajte, da jih odstranijo.
- **Povejte/poročajte** o sumu nasilja/zlorabe svetovalni službi, vodstvu šole.
- V primeru **spletnih spolnih zlorab in če je ogrožena varnost osebe/oseb, je potrebno obvestiti policijo**.
- **Zaščitite zasebnost vpletenih**, njihovo pravico do varstva osebnih podatkov.
- Po dogodku **spremljajte počutje osebe, ki je doživela spletno nasilje in odnos vrstnikov do nje**. Pomembno je, da ji omogočite občutek varnosti in da ve, na koga se lahko obrne, če bo v stiski oz. če se bo nasilje v kakršni koli obliki nadaljevalo.

Ko otroci in mladi doživijo ali pa so priče spletnemu nasilju, naj sledijo tem korakom:

- Najprej naj se **USTAVIJO** in se ne odzivajo na žaljive objave (ne delijo, ne komentirajo in ne všečkajo).
- **POVEDO** naj vsaj eni odrasli osebi, ki ji zaupajo.
- Objave naj **SHRANIJO** za dokaz (naredijo posnetek zaslona oz. print screen/screenshot) in jih NE brišejo.
- Osebo, ki je to objavila, **BLOKIRAJO**, objave pa **PRIJAVIJO** administratorjem strani.

Zelo pomembno je, da **poudarite, naj kot priče spletnega nasilja** (tudi če gre za nasilje nad nekom, ki ga ne poznajo), **pomagajo osebi, ki doživlja nasilje**. To storijo tudi tako, da takšnih objav ne delijo, ne všečkajo in ne komentirajo.

ZNAČILNOSTI DRUŽBENIH OMREŽIJ TER NASTAVITVE ZASEBNOSTI IN VARNOSTI

FACEBOOK

OMOGOČA:

- objavljanje, deljenje in označevanje fotografij, videoposnetkov, povezav do zanimivih vsebin, igranje iger,
- »livestream« (deljenje posnetkov v živo),
- klepetanje s svojimi Facebook prijatelji v klepetalniku Messenger,
- komentiranje in všečkanje objav drugih oseb, ki jih imamo med svojimi Facebook prijatelji,
- všečkanje strani, oziroma drugih profilov, da bi lahko sledili novicam, ki jih objavljajo,
- dostopna je tudi mobilna aplikacija Facebook.

NA KAJ MORAMO BITI POZORNI?

- Na Facebooku se lahko povežemo tako z osebami, ki jih poznamo, kot tudi z neznanci (potrebno je samo, da oseba sprejme našo prošnjo za prijateljstvo). Posledično smo bolj izpostavljeni spletnemu ustrahovanju in nadlegovanju.
- Ne nasedajmo spletnim prevaram (npr. »nagradnim igram«, s katerimi pridobivajo naše podatke).
- Bodimo pozorni, katere podatke o sebi delimo z drugimi. Ne delimo osebnih podatkov, s pomočjo katerih bi nas ljudje lahko našli izven spleta (npr. naslova, telefonske številke, imen ali fotografij krajev, na katerih se pogosto zadržujemo ...).

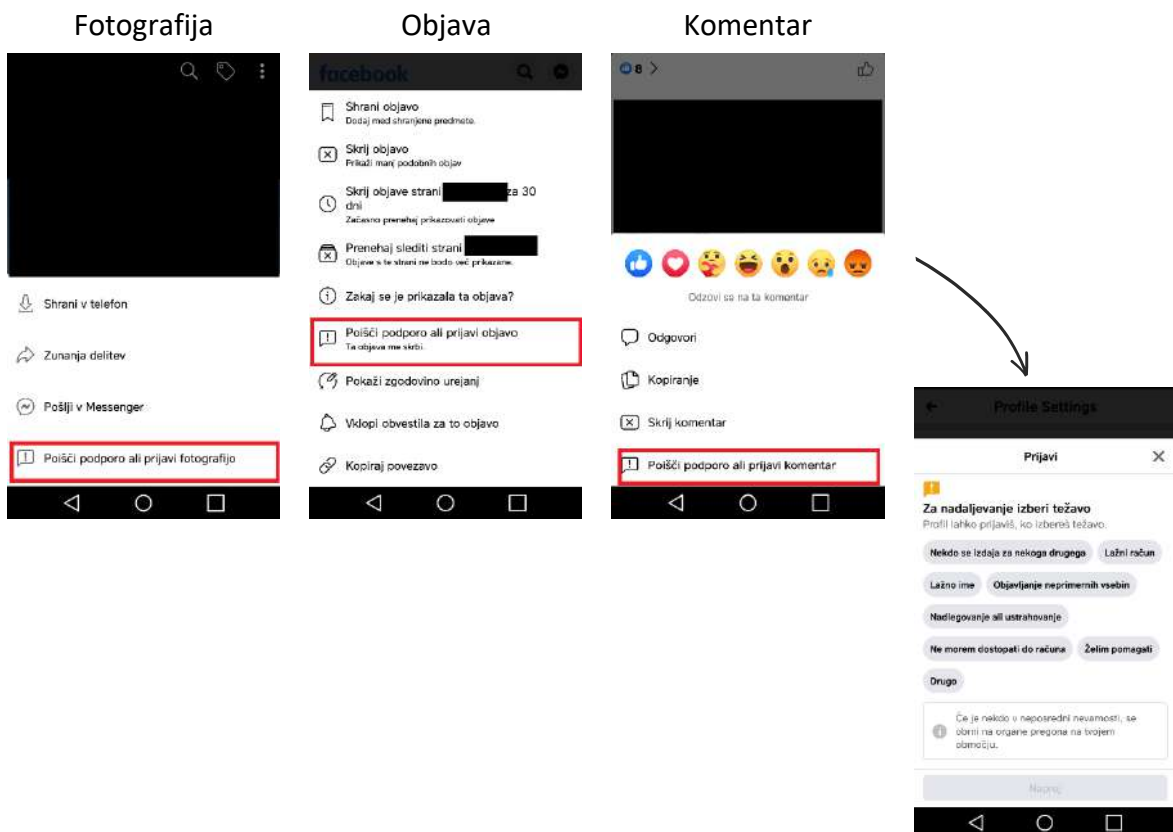
Postopek nastavitve zasebnosti, blokiranja in prijave lahko preizkusimo s pomočjo Facebook profila z uporabniškim imenom **Programm Neon** in geslom **N30n@Facebook**.

PRIJAVA IN BLOKIRANJE NA FACEBOOKU

Prijavimo lahko posamezno fotografijo, objavo ali komentar.

*Ob kliku na tri pikice, ki se običajno nahajajo v zgornjem desnem kotu, se pokaže več možnosti. Izberemo **Podaj povratno informacijo ali prijavi fotografijo (ang. Give feedback or report photo)**.*

*Komentar lahko na mobilni napravi prijavimo tako, da posamezni komentar držimo, nakar se nam odpre okno, kjer lahko izberemo **Podaj povratno informacijo ali prijavi komentar (ang. Give feedback or report comment)**. Na računalniku pa lahko zraven komentarja poiščemo tri pikice ter se nam nato odpre možnost podajanja povratne informacije ali prijave.*

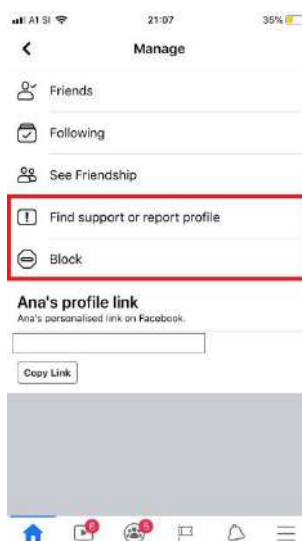

*V naslednjem koraku lahko nato izberemo, za kakšno vrsto neprimerne vsebine gre. Ko izberemo, kliknemo **Pošlji (ang. Send)**.*

Prijavimo ali blokiramo lahko tudi profil osebe.

Ob kliku na tri pikice (v vrstici pod fotografijo in imenom osebe se pokaže več možnosti). Izberemo lahko možnost **Podaj povratno informacijo ali prijavi ta profil** (ang. **Give feedback or report this profile**) ter označimo razlog za prijavo profila.

Izberemo pa lahko tudi možnost **Blokiraj** (ang. **Block**), s čimer osebi, ki ima ta profil, onemogočimo, da bi nas označevala v objavah ali na fotografijah, da bi nas vabila v dogodke ali skupine, da bi nas dodala kot prijatelja ali videla naše objave. Blokiranje pomeni tudi, da s to osebo na Facebooku nismo več prijatelji.

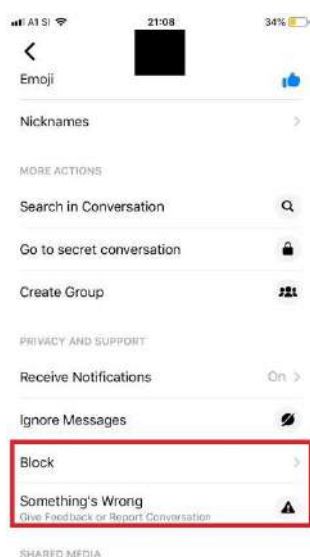

Prijavimo oziroma blokiramo lahko tudi osebo, s katero klepetamo prek Messengerja.

Ob kliku na znak s klicajem v zgornjem desnem kotu pogovora ali s klikom na ime osebe, s katero klepetamo, se pokaže več možnosti.

Izberemo lahko bodisi **Nekaj je narobe (ang. Something's Wrong)**, kjer nato označimo, kaj točno je narobe oziroma za kakšno vrsto neprimernih vsebin gre.

Lahko pa izberemo tudi možnost **Blokiraj (ang. Block)**. V drugem koraku lahko izberemo **Blokiraj sporočila (ang. Block messages)**. S tem osebi, s katero klepetamo, onemogočimo, da bi nam pošiljala sporočila prek Messengerja.

INSTAGRAM

APLIKACIJA OMOGOČA:

- Deljenje **slik** in **3 - 60 sekundnih videoposnetkov** na svojem profilu,
- deljenje objave v svoj »**story**« - dostopne so en dan,
- **pošiljanje zasebnih sporočil**, slik in videoposnetkov prijateljem,
- **komentiranje, deljenje** in **všečkanje** objav,
- **promocijo** izdelkov in storitev,
- **IGTV** (Instagram TV) - za deljenje daljših videoposnetkov,
- snemanje in deljenje posnetkov v živo »**Livestream**.«

NA KAJ MORAMO BITI POZORNI?

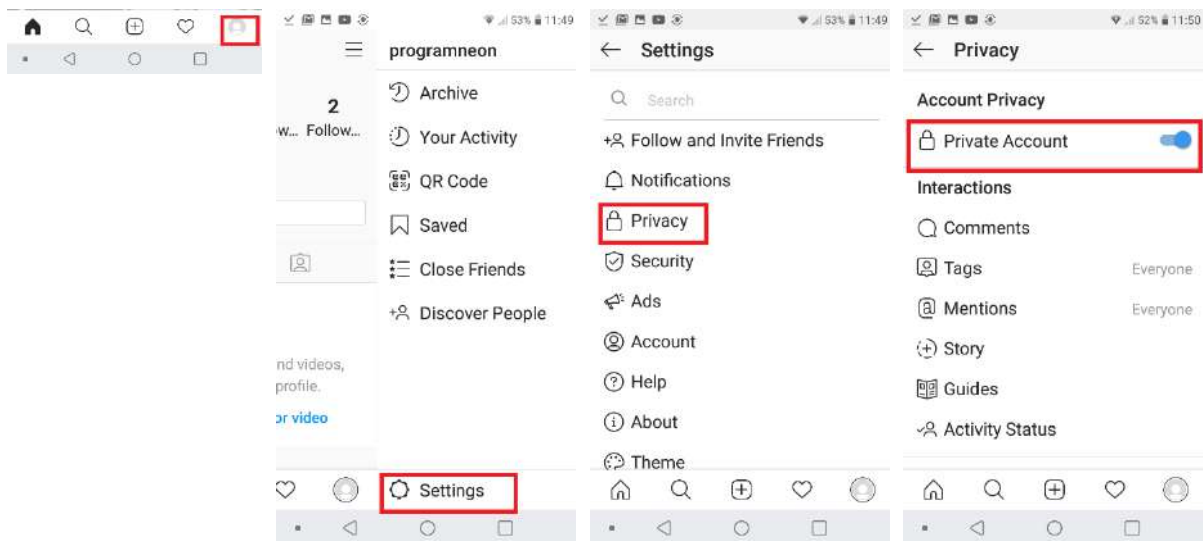
- **Na lažne profile**, ki jih oblikujejo osebe s slabimi nameni.
- **Naš profil naj bo zaseben**. Če je profil javen, ga lahko vidijo tudi neznanci.
- **Ne delimo lokacij, na katerih smo posneli fotografije** in s tem poskrbimo za več zasebnosti.
- **Ne objavljajmo slik ali posnetkov, ki razkrivajo naš naslov** ali drugih podatkov, s pomočjo katerih bi nas lahko nekdo našel izven spleta.
- **Ne objavljajmo slik ali posnetkov**, na katerih so osebe **pomanjkljivo oblečene**.
- Na Instagramu se lahko pojavlja **spletno nasilje** (objavljenje žaljivih posnetkov, slik, komentarjev).

Postopek nastavitve zasebnosti, blokiranja in prijave lahko preizkusimo s pomočjo Instagram profila z uporabniškim imenom **programneon** ter geslom **N30n@Instagram**.

NASTAVITVE ZASEBNOSTI NA INSTAGRAMU

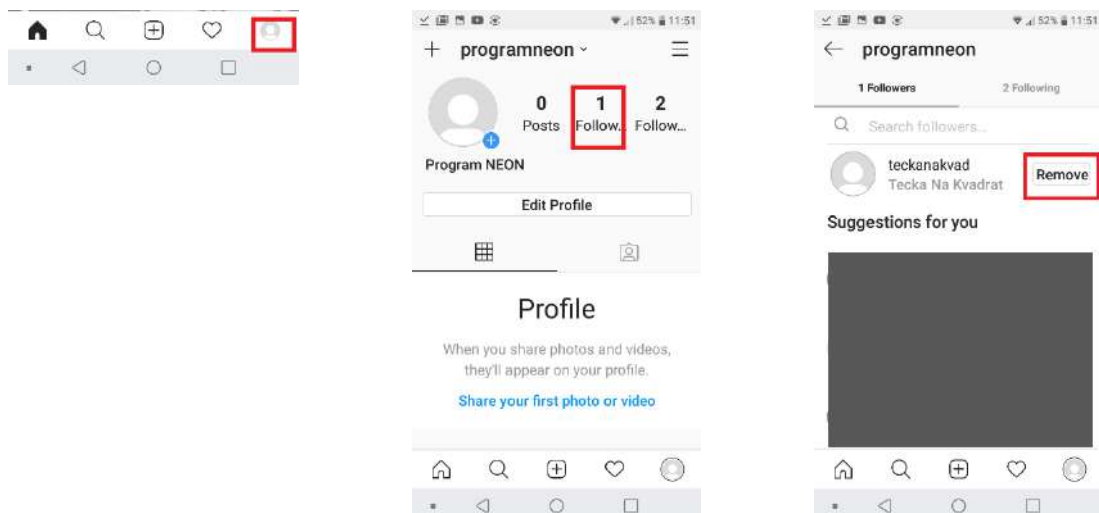
Na Instagramu je račun privzeto javen, zato lahko naše objave vidijo vsi. Dobro je, da nastavimo zaseben račun.

Kliknemo na ikono s svojo profilno sliko, ki je v spodnjem desnem kotu. Nato kliknemo **Nastavitve (ang. Settings)**, izberemo **Zasebnost (ang. Privacy)** in označimo **Zasebni račun (ang. Private Account)**.

Na Instagramu lahko odstranimo neželene sledilce.

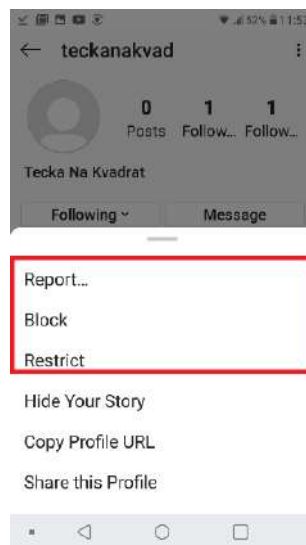
Kliknemo na ikono s svojo profilno sliko, ki je v spodnjem desnem kotu. Nato označimo **Sledilci (ang. Followers)** za seznam ljudi, ki nam sledijo. Potem pri sledilcu, ki ga želimo odstraniti, označimo **Odstrani (ang. Remove)**.

PRIJAVA IN BLOKIRANJE NA INSTAGRAMU

Na Instagramu lahko prijavimo, blokiramo profil ali omejimo prikaz komentarjev osebe.

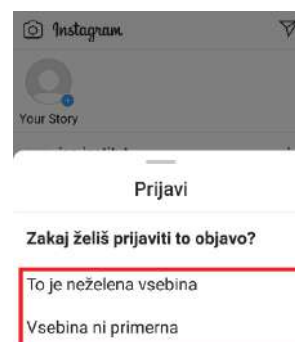
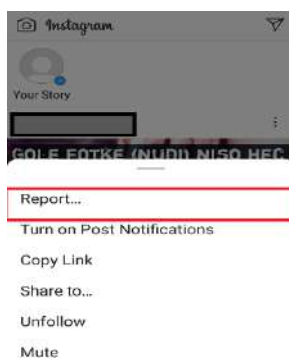
Ob kliku na tri pikice, ki se običajno nahajajo v zgornjem desnem kotu, se pokažeta dve možnosti. Izberemo lahko **Prijavi (ang. Report)**, kjer v naslednjem koraku označimo, zakaj to osebo prijavljamo. Izberemo pa lahko tudi **Blokiraj (ang. Block)**, s čimer osebo blokiramo in ji onemogočimo, da bi nam pošiljala sporočila. Osebo lahko utišamo, tj. omejimo prikazovanje njenih komentarjev, če izberemo **Utišaj (ang. Restrict)**.

Na Instagramu lahko prijavimo tudi posamezno objavo.

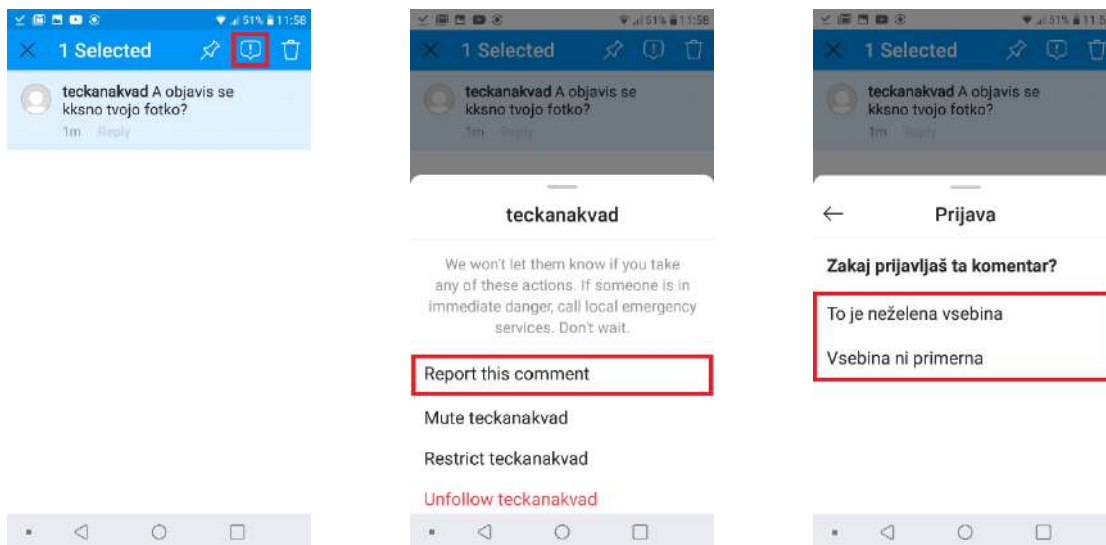
S klikom na tri pikice, ki se pokažejo ob posamezni objavi, se nam pokaže možnost **Prijavi (ang. Report)**. Nato pa lahko označimo objavo kot **neželena vsebina (ang. It's spam)** ali pa kot **neprimerno vsebina (ang. It's inappropriate)**.

Izberemo pa lahko tudi možnost **Ne sledi več (ang. Unfollow)**, s čimer osebi, ki ji sledimo na Instagramu, nehamo slediti.

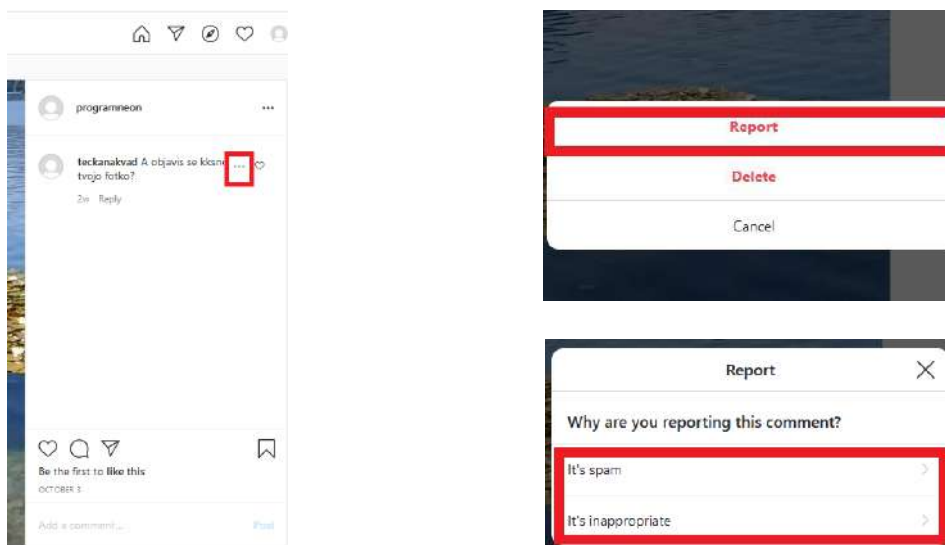

Na Instagramu lahko prijavimo tudi komentar osebe.

Na mobilni napravi izberemo neustrezen komentar in označimo oblaček s klicajem. Nato izberemo možnost **Prijavi ta komentar (ang. Report this comment)**. Nadalje pa lahko komentar označimo kot **neželena vsebina (ang. It's spam)** ali pa kot **neprimerno vsebino (ang. It's inappropriate)**.

Na računalniku izberemo neustrezen komentar in kliknemo na tri pikice poleg njega. Nato izberemo možnost **Prijavi (ang. Report)**. Nadalje pa lahko komentar označimo kot **neželena vsebino (ang. It's spam)** ali pa kot **neprimerno vsebino (ang. It's inappropriate)**.

SNAPCHAT

APLIKACIJA OMOGOČA:

- **izmenjavo 1-10 sekundnih slik in videoposnetkov,**
- pošiljanje **zasebnih sporočil,**
- zabavne **filtre** in **dodatke,**
- **avdio/video klice** (z do največ 16 prijatelji),
- **deljenje lokacije** (podatka o tem, kje smo) in sledenje prijateljem preko »**SnapMap**« (pokaže, kje na zemljevidu se gibljemo mi in kje prijatelji) ali »**GhostMap**« (prijateljem ne razkrijemo, kje se nahajamo),
- **shranjevanje svojih objav,**
- brskanje različnih vsebin na »**Discover content.**«

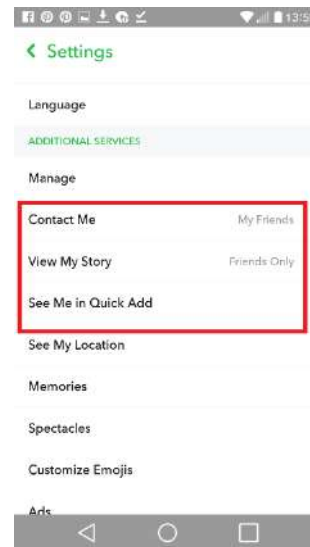
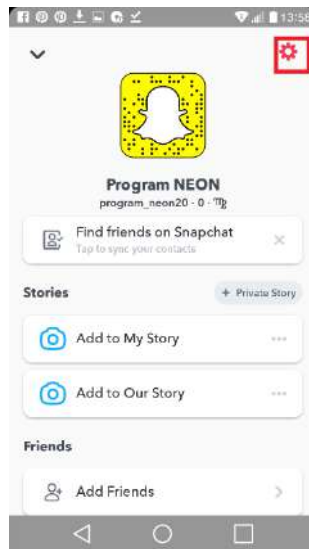
NA KAJ MORAMO BITI POZORNI?

- **Na lažen občutek varnosti in zasebnosti** (čeprav posnetki in sporočila čez nekaj časa izginejo, jih osebe lahko shranjujejo s pomočjo posnetkov zaslona).
- **Izklopimo svojo lokacijo,** da drugi ne bodo vedeli, kje se nahajamo (prikaz lokacije je zelo natančen - pokaže, v katerem delu stavbe se nahajamo!).
- **Objavljajmo samo sporočila in posnetke,** ki bi jih lahko pokazali komur koli ter nas ne bi spravili v težave.
- **Uporabniško ime in vsebine delimo samo z ljudmi, ki jih poznamo in jim zaupamo.**
- Na Snapchatu **obstaja možnost, da pridemo v stik z neprimernimi vsebinami,** vsebinami, povezanimi s spolnostjo ter z neznanci s slabimi nameni.

NASTAVITVE ZASEBNOSTI NA SNAPCHATU

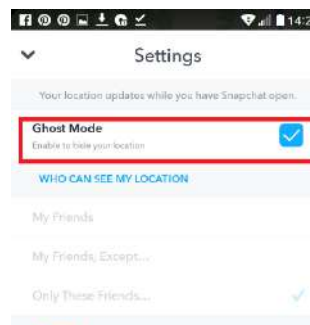
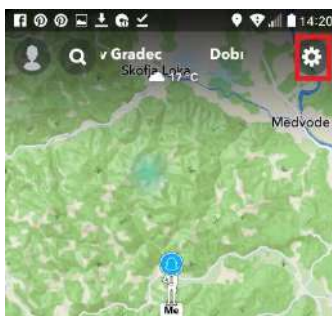
Če ne nastavimo drugače, lahko snape (posnetke) in sporočila prejemo samo od prijateljev.

Izberemo kolo, ki je zgoraj desno na našem profilu. Nato lahko določimo, kdo nam lahko pošilja sporočila (ang. Contact Me), vidi našo zgodbo (ang. View My Story), nas lahko vidi kot predlog za prijateljstvo (See Me in Quick Add).

Na Snapchatu lahko izključimo prikaz svoje lokacije (nastavimo Ghost Mode).

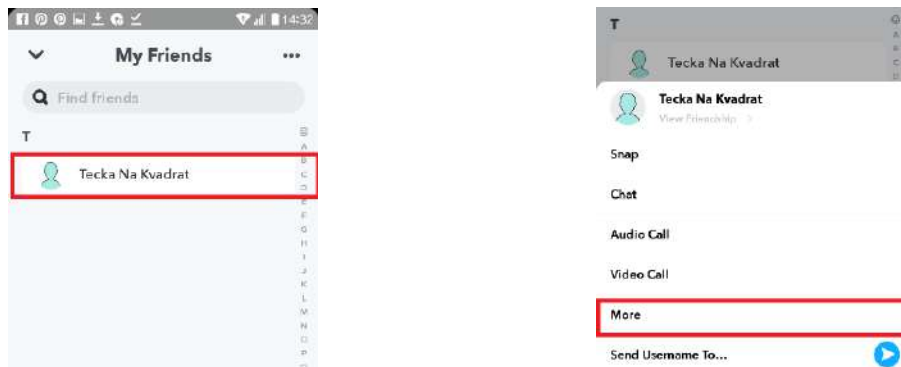
Kliknemo na **Zemljevid (ang. Map)** ter izberemo kolo na zgornji desni strani. Nato označimo »**Ghost Mode**«. S tem izklopimo delitev podatkov o svoji lokaciji.

PRIJAVA IN BLOKIRANJE NA SNAPCHATU

Na Snapchatu lahko prijavimo vsebine ali blokiramo osebo, ki jo imamo v seznamu kontaktov (med prijatelji).

S tem, ko nekaj sekund držimo prst na imenu posamezne osebe, se odpre več možnosti. Kliknemo na **Več (ang. More)**.

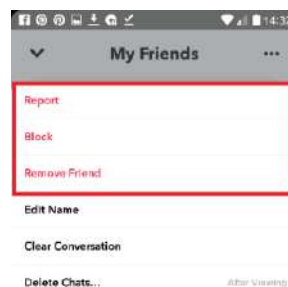

V naslednjem koraku lahko izbiramo med tremi možnostmi:

Odstrani prijatelja (ang. Remove friend) – na ta način oseba ni več med našimi stiki (prijatelji).

Blokiraj (ang. Block) – na ta način osebo blokiramo in ji onemogočimo, da bi nam pošiljala sporočila.

Prijavi (ang. Report) – v naslednjem koraku lahko označimo, zakaj točno želimo to osebo prijaviti.

Zgodbo na Snapchatu lahko prijavimo tako, da pritisnemo nanjo in zadržimo, dokler se ne pojavi zastavica. 🚩

Kliknemo na zastavico in izberimo razlog prijave ter potrdimo.

TIK TOK

APLIKACIJA OMOGOČA:

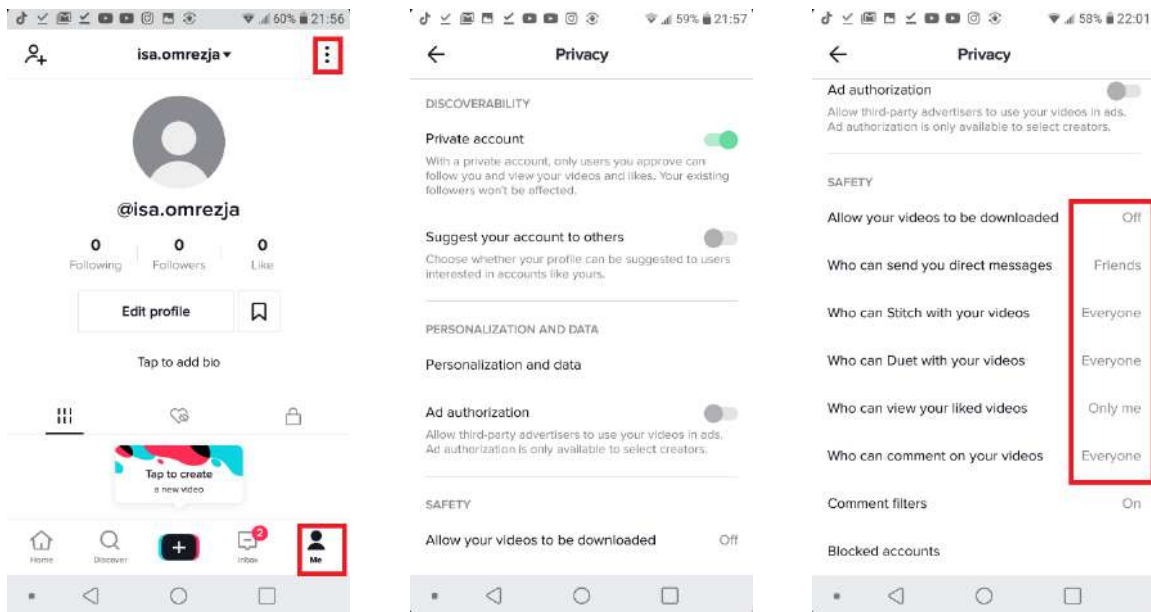
- **ustvarjanje, urejanje in deljenje kratkih videoposnetkov,**
- **ogled in komentiranje video vsebin drugih uporabnikov** (tudi slavne osebe uporabljajo aplikacijo),
- **»livestream«** (deljenje posnetkov v živo), s pomočjo možnosti **»LiveMe«**.

NA KAJ MORAMO BITI POZORNI

- Aplikacija je **med mladimi zelo popularna** in precej **hitro zasvojljiva**.
- Na aplikaciji so lahko prisotne **tudi neprimerne vsebine** (nasilje, seksualnost, nevarni spletni izzivi ipd.).
- **Ne razkrivajmo osebnih podatkov, s pomočjo katerih bi nas lahko kdo našel** izven spleta (npr. posnetkov kraja bivanja, dragocenosti ...).
- **Ne objavljajmo posnetkov, ki bi nam ali komu drugemu lahko povzročili škodo** (npr. posnetkov, na katerih je oseba pomanjkljivo oblečena).
- Mogoče je pošiljanje zasebnih sporočil in obstaja verjetnost, da nas kontaktirajo **neznanci** s slabimi nameni.
- Obstaja **verjetnost, da naše posnetke delijo** na drugih družbenih omrežjih.
- **Uporabnik sam ne more izbrisati uporabniškega računa** - izbriše ga lahko samo tako, da posreduje svojo telefonsko številko in od razvijalcev zahteva kodo za brisanje računa.

NASTAVITVE ZASEBNOSTI NA TIK TOKU

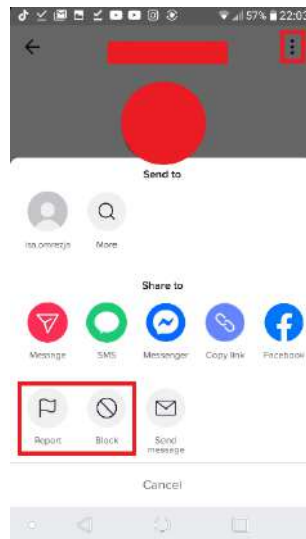
Na svojem profilu, do katerega pridemo tako, da označimo figurico **Jaz (ang. Me)**, izberemo tri pikice. Nato izberemo možnost **Zasebnost (ang. Privacy)** in nato označimo **Zasebni račun (ang. Private account)**. Samo uporabniki, ki jim to dovolimo, bodo lahko videli, kaj objavljamo, všečkamo in komentiramo. Določimo lahko, kdo nam lahko pošilja sporočila, ureja naše posnetke, izvaja duete z nami, vidi posnetke, ki smo jih všečkali in komentira naše posnetke. Predlagamo, da to dovolite samo prijateljem (Friends).

PRIJAVA IN BLOKIRANJE NA TIK TOKU

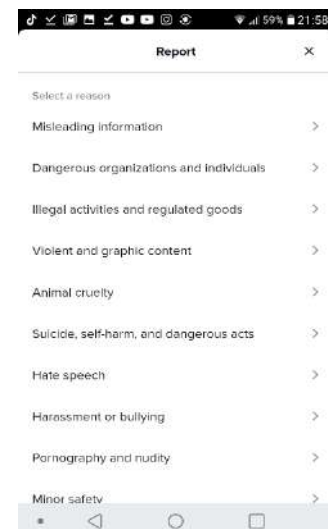
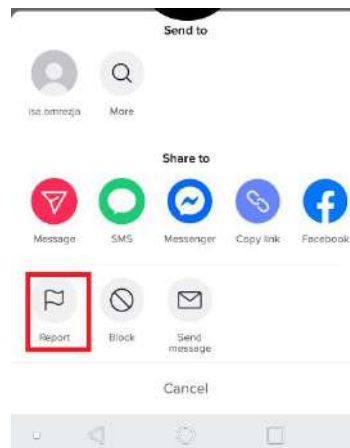
Na Tik Toku lahko prijavimo in blokiramo osebe.

Na profilu osebe izberemo tri pike. Prikažejo se nam različne možnosti. Izberemo lahko **Prijavi (ang. Report)**, kjer v naslednjem koraku označimo, zakaj to osebo prijavljamo. Izberemo lahko tudi **Blokiraj (ang. Block)**, s čimer osebo blokiramo in ji onemogočimo, da bi nam pošiljala sporočila.

Prijavimo lahko tudi neprimeren posnetek.

Na posnetku izberemo puščico **Deli (ang, Share)**. Nato izberemo **Prijavi (Report)**. Na koncu označimo še razlog prijave in pritisnemo **Oddaj (ang. Submit)**.

YOUTUBE

OMOGOČA:

- deljenje lastnih videoposnetkov na svojem računu,
- naročimo se lahko na obvestila o novostih drugih uporabnikov,
- ogled informativnih in poučnih video vsebin,
- predloge videoposnetkov, glede na predhodno ogledane vsebine,
- »Autoplay« - avtomatsko predvajanje videoposnetkov glede na podobnost vsebine,
- komentiranje videoposnetkov,
- »YouTube kids« - različica YouTube z vsebinami, prilagojenimi za otroke, mlajše od 13 let.

NA KAJ MORAMO BITI POZORNI?

- Nekateri videoposnetki in komentarji so lahko neprimerni.
- Na YouTube ne izdajajmo naših osebnih podatkov in posnetkov, ki bi nam ali komu drugemu lahko povzročili škodo (npr. podatkov o kraju bivanja, posnetkov, na katerih so osebe oblečene pomanjkljivo ...).
- Pred snemanjem drugih vprašajmo in pridobimo dovoljenje.
- Vklopimo »Varni način oz. Safety Mode« na dnu strani, da onemogočimo prikazovanje neprimernih vsebin.

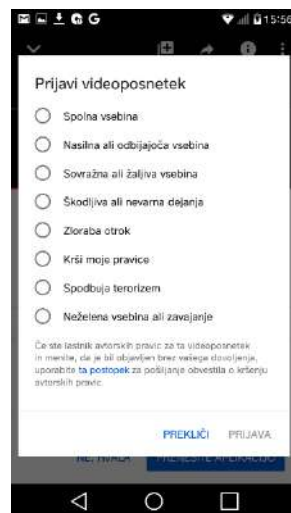
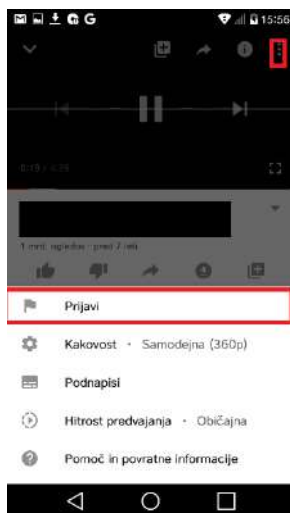
PRIJAVA NA YOUTUBU

Na YouTubeu lahko prijavimo posnetek ali pa komentar.

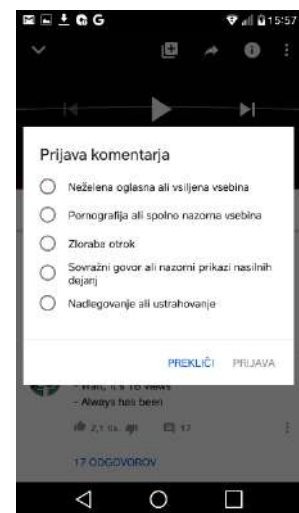
Poiščemo tri pikice. Nahajajo se na različnih lokacijah, npr. v zgornjem desnem kotu na mobilni napravi, če imamo posnetek neposredno odprt, ali desno pod posnetkom na računalniku ali če se nam posnetek odpre na glavnem zaslonu, ko vstopimo v aplikacijo.

Ko stisnemo **Prijavi** ali **ang. Report**, se nam odpre okno, kjer lahko izberemo razlog za prijavo posnetka.

Posnetek:

Podobno lahko prijavimo tudi komentar:

WHATSAPP

APLIKACIJA OMOGOČA:

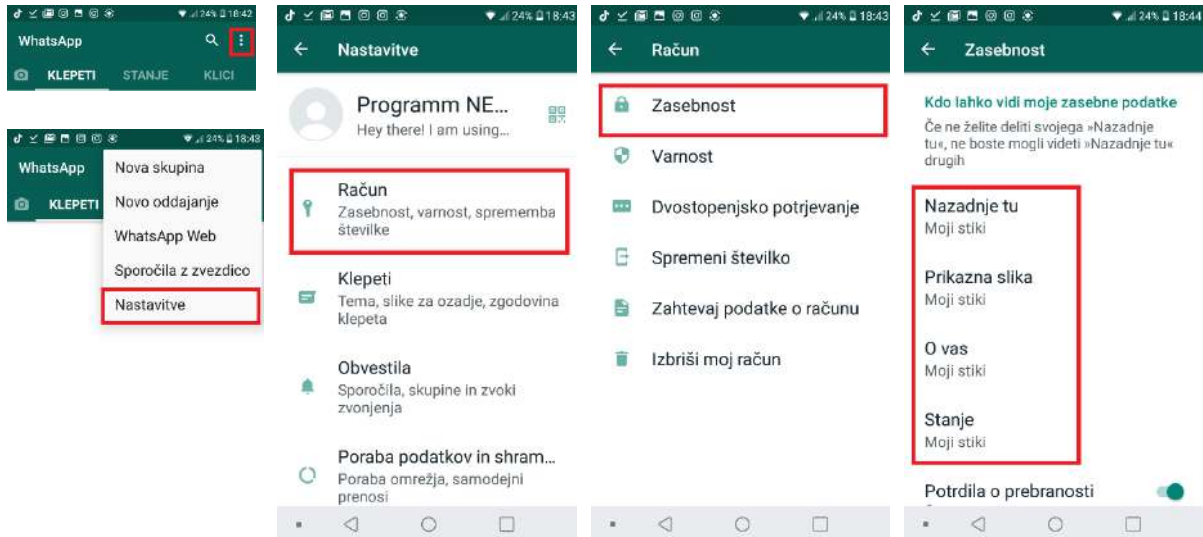
- **direktno pošiljanje sporočil** (izmenjavanje besedil, slik, videoposnetkov in avdio sporočil), kjer potrebujemo samo internetno povezavo (posebej primerno za komuniciranje v tujini),
- **video klice**,
- **»group chat«** oz. skupinski klepet (v pogovoru je lahko do 256 udeležencev hkrati),
- aplikacija se lahko poveže z našimi kontakti v telefonskem imeniku ter nam predlaga kontakte, ki prav tako uporabljajo WhatsApp (lažje shranjevanje stikov v aplikacijo),
- **delitev** svoje **lokacije**.

NA KAJ MORAMO BITI POZORNI?

- **Aplikacija omogoča tudi pogovor z neznanci**, kar predstavlja tveganje za nadlegovanje, ustrahovanje ali pogovor z namenom spolne zlorabe.
- Obstaja **nevarnost spletnih prevar** (pazimo na sporočila od neznanih pošiljateljev).
- **Svoje osebne podatke** (naslov, telefonsko številko, slike ...) **delimo samo z osebami, ki jih poznamo in jim zaupamo**.
- **Nastavimo, da lahko naš profil vidijo samo osebe, ki jih imamo dodane med stiki**.
- **Bodimo pazljivi pri tem, s kom vzpostavimo stik** - izogibajmo se komuniciranju z osebami, ki jih ne poznamo.
- **Bodimo pozorni na vsebine, ki jih delimo** - ne delimo vsebin, za katere bi nam bilo lahko kasneje žal.
- **Neprimerne objave prijavimo administratorjem ter blokiramo osebo, ki jih je objavila** (v primeru kaznivega dejanja **prijavimo policiji**) in z osebo takoj prekinemo vse stike!

NASTAVITVE ZASEBNOSTI NA WHATSAPPU

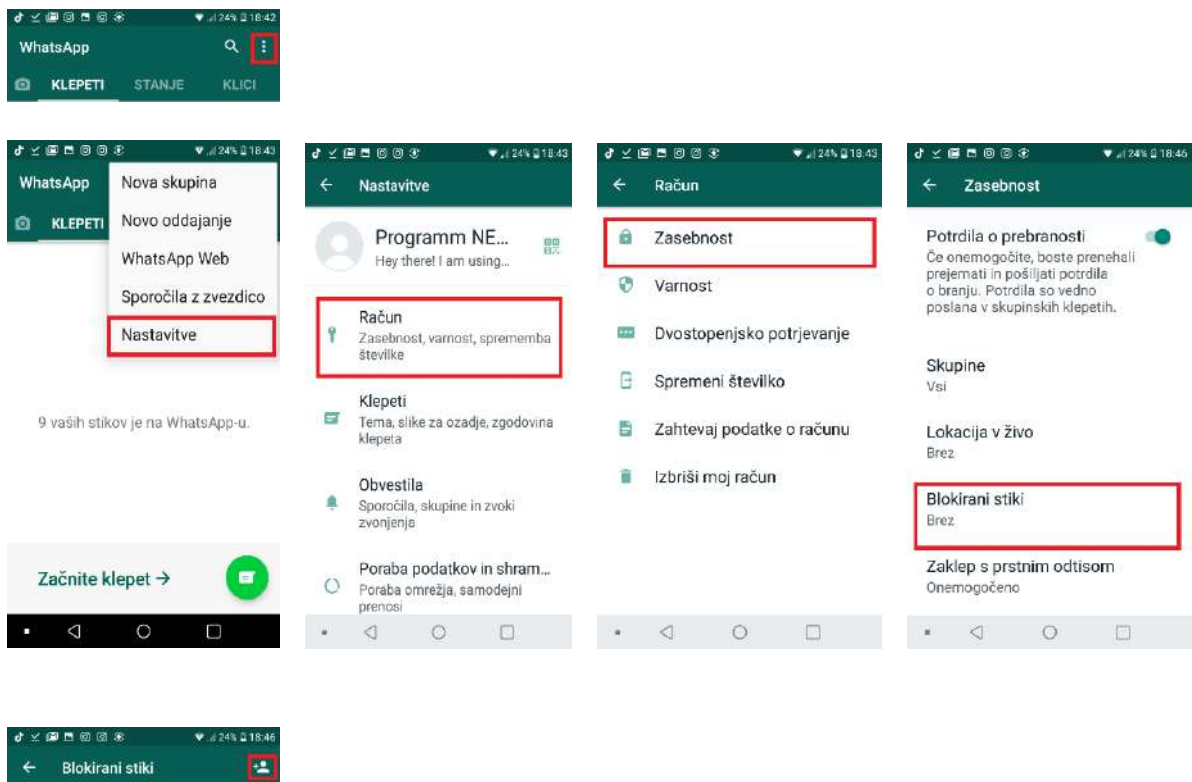
V zgornjem desnem kotu svojega profila označimo tri pikice. Nato izberemo **Nastavitve**, **Račun** in potem **Zasebnost**. Označimo, kdo lahko vidi, **kdaj smo nazadnje uporabljali aplikacijo** (nazadnje tu), našo prikazno **sliko**, **podatke o nas** ter naše **stanje**.

PRIJAVA IN BLOKIRANJE NA WHATSAPPU

Na WhatsAppu lahko blokiramo osebe in prijavimo osebo ali skupino.

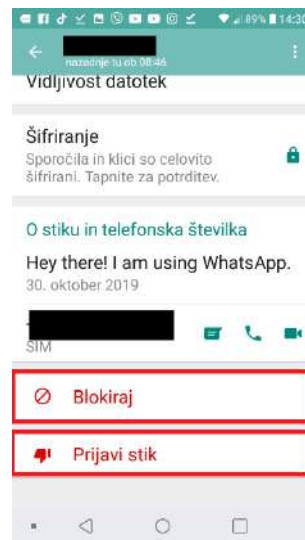
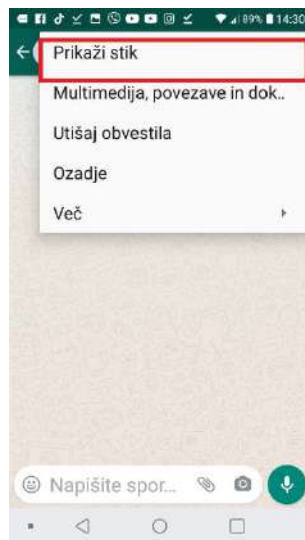
Da bi blokirali osebo, na svojem profilu poiščemo tri pikice, ki se nahajajo se v zgornjem desnem kotu. Izberemo **Nastavitve**, nato **Račun** in zatem izberemo **Zasebnost**. Potem označimo **Blokirani stiki**.

S pritiskom na gumb pridemo do seznama oseb. Nato izberemo osebo, ki jo želimo blokirati in potrdimo.

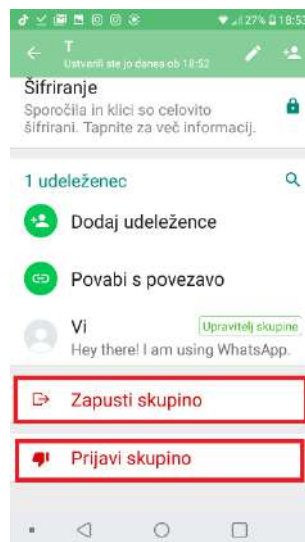
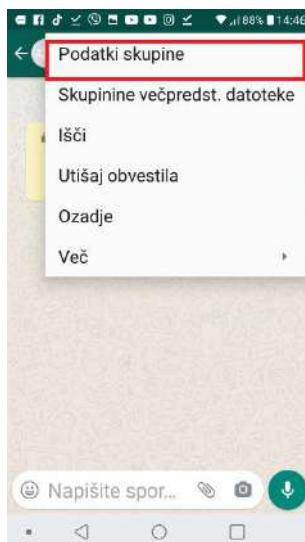
V pogovoru lahko osebo prijavimo in blokiramo.

Ko odpremo pogovor s posamezno osebo, v zgornjem desnem kotu označimo tri pikice, izberemo možnost **Prikaži stik** in nato lahko označimo **Prijavi stik** ter izberemo razlog in potrdimo in pa **Blokiraj**.

Prijavimo lahko tudi skupino.

Ko odpremo pogovor s skupino, v zgornjem desnem kotu označimo tri pikice, izberemo možnost **Podatki skupine**. Nato označimo **Prijavi skupino** ter izberemo razlog prijave in potrdimo. Skupino lahko tudi **zapustimo**.

VIBER

APLIKACIJA OMOGOČA:

- brezplačno **pošiljanje sporočil in klicanje** (potrebujemo samo internetno povezavo),
- **deljenje fotografij in videoposnetkov**,
- **skupinske klepete** (z do 100 udeleženci),
- **igranje iger** (uporabnik lahko igra sam ali se poveže s prijatelji),
- aplikacijo lahko uporabljamo na mobilnih telefonih in na računalnikih.

NA KAJ MORAMO BITI POZORNI?

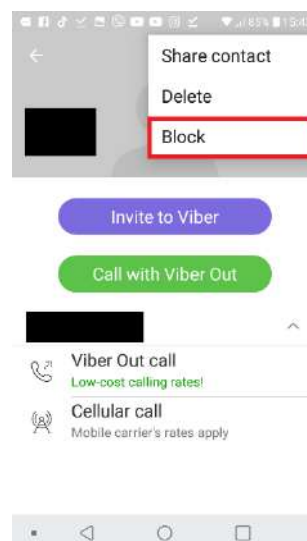
- Na aplikaciji smo lahko **izpostavljeni** tudi **neprimernih vsebinam** (npr. nasilju, spolnosti, samopoškodovalnemu vedenju ipd.).
- **Preden delimo** vsebine, **razmislimo** ali lahko komu povzročijo škodo.
- Pazimo, da **ne nasedemo spletnim prevaram**.
- Obstaja **možnost spletnega ustrahovanja, nadlegovanja** - pošiljatelja lahko **prijavimo** in **blokiramo**.

BLOKIRANJE V VIBERJU

V Viberju lahko prijavimo neznan kontakt in blokiramo osebe.

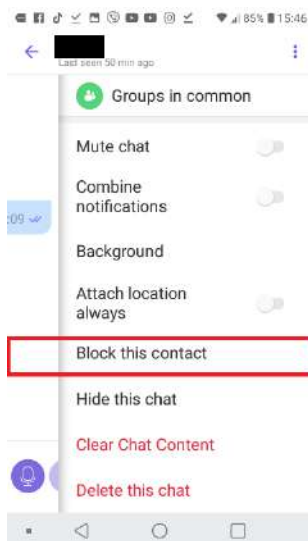
Blokiramo lahko osebo v imeniku.

*V imeniku izberemo osebo, ki jo želimo blokirati in nato označimo tri pikice v zgornjem desnem kotu. Nato izberemo **blokiraj (ang. Block)**.*

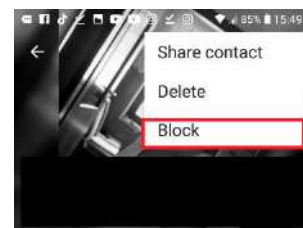
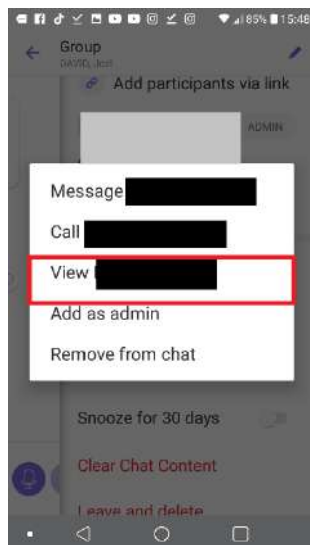
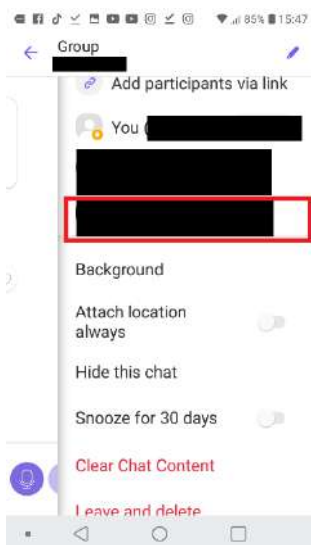
Blokiramo lahko osebo v pogovoru.

Na zaslону s pogovorom podrsamo levo in nato označimo **Blokiraj ta kontakt** (ang. **Block this contact**).

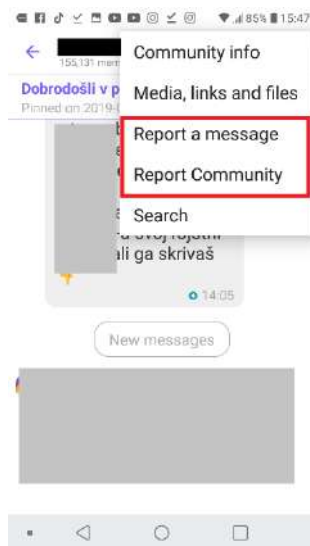
Blokiramo lahko osebo v skupinskem pogovoru.

Na zaslону s skupinskim pogovorom podrsamo levo, da se nam prikažejo člani skupine. Izberemo osebo, ki jo želimo blokirati. Nato označimo **Prikaži** (ang. **View**). Nato označimo tri pikice v zgornjem kotu in izberemo **Blokiraj** (ang. **Block**).

Prijavimo lahko osebo/organizacijo, ki nam je poslala sporočilo, a je nimamo v imeniku.

Pritisnemo na tri pikice v zgornjem desnem kotu pogovora. Prijavimo lahko sporočilo (**ang. Report a message**) ali pa skupnost (**ang. Report Community**).

DISCORD

APLIKACIJA OMOGOČA:

- medsebojno komuniciranje igralcev video iger (pogovarjajo se lahko med igranjem),
- komuniciranje preko teksta in preko glasovnih sporočil,
- deljenje fotografij, videoposnetkov in posnetkov v živo,
- oblikovanje skupin za pogovor in delitev vsebin,
- lahko jo uporabljamo tako na računalniku, kot tudi na telefonu.

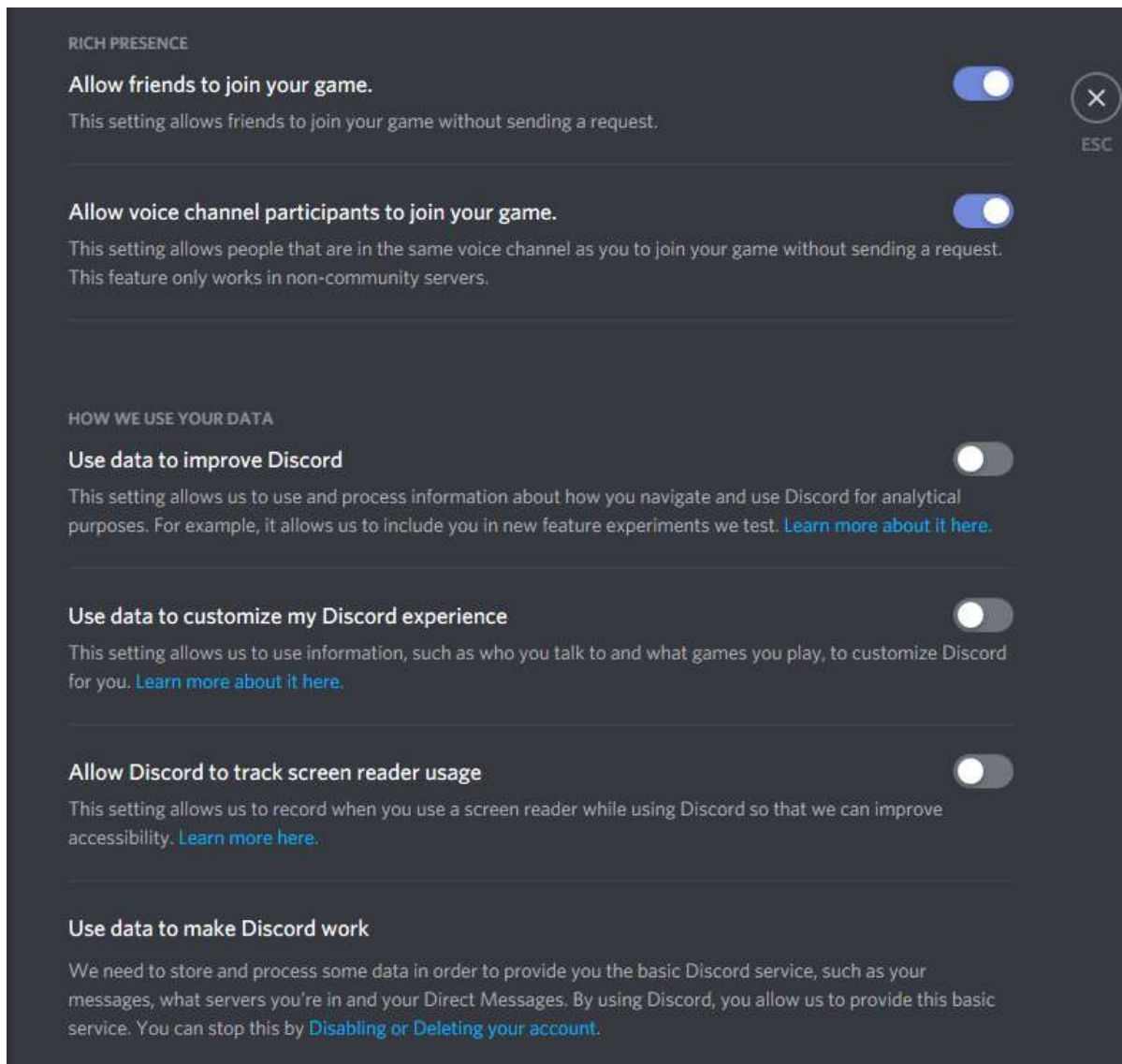
NA KAJ MORAMO BITI POZORNI?

- Aplikacija omogoča visoko stopnjo anonimnosti in zasebnosti, kar posledično omogoča tudi **določeno stopnjo tveganja za zlorabe pri klepetu** (deljenje žaljivih, pornografskih, nasilnih vsebin).
- **Pazimo, katere podatke o sebi delimo z drugimi** (ne objavimo svojega naslova, lokacije, telefonske številke, fotografij, posnetkov in podatkov, ki bi nas ali koga drugega prikazale v slabi luči).

NASTAVITVE ZASEBNOSTI NA DISCORDU

Kliknemo na **kolo** ob našem uporabniškem imenu, izberemo **Varnost in zasebnost** (ang. **Privacy and Safety**) in nato **označimo**, ali želimo, da se samodejno brišejo sporočila s spornimi vsebinami (ang. *Safe direct messaging*), ali nam člani skupin lahko pošiljajo sporočila, kdo nas lahko doda za prijatelja, kdo se nam lahko pridruži pri igri, kako lahko Discord obdeluje naše podatke ...

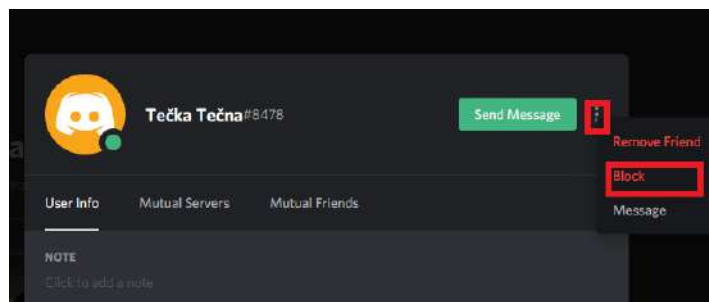
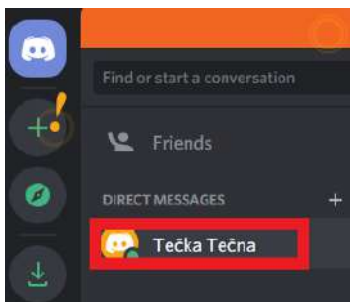
The image shows a screenshot of the Discord website's Privacy & Safety settings page. At the top, a dark bar contains a server icon labeled 'Program NE...' and a gear icon for settings, which is highlighted with a red box. Below this is a browser window with the URL 'https://discord.com/channels/@me'. The main content area is dark-themed and divided into two columns. The left column is a sidebar with 'USER SETTINGS' and 'APP SETTINGS' sections. 'Privacy & Safety' is selected and highlighted with a red box. The right column is titled 'PRIVACY & SAFETY' (also highlighted with a red box) and contains three main sections: 'SAFE DIRECT MESSAGING' with three options ('Keep me safe' is checked), 'SERVER PRIVACY DEFAULTS' with 'Allow direct messages from server members' turned on, and 'WHO CAN ADD YOU AS A FRIEND' with three options ('Everyone', 'Friends of Friends', and 'Server Members') all turned off.

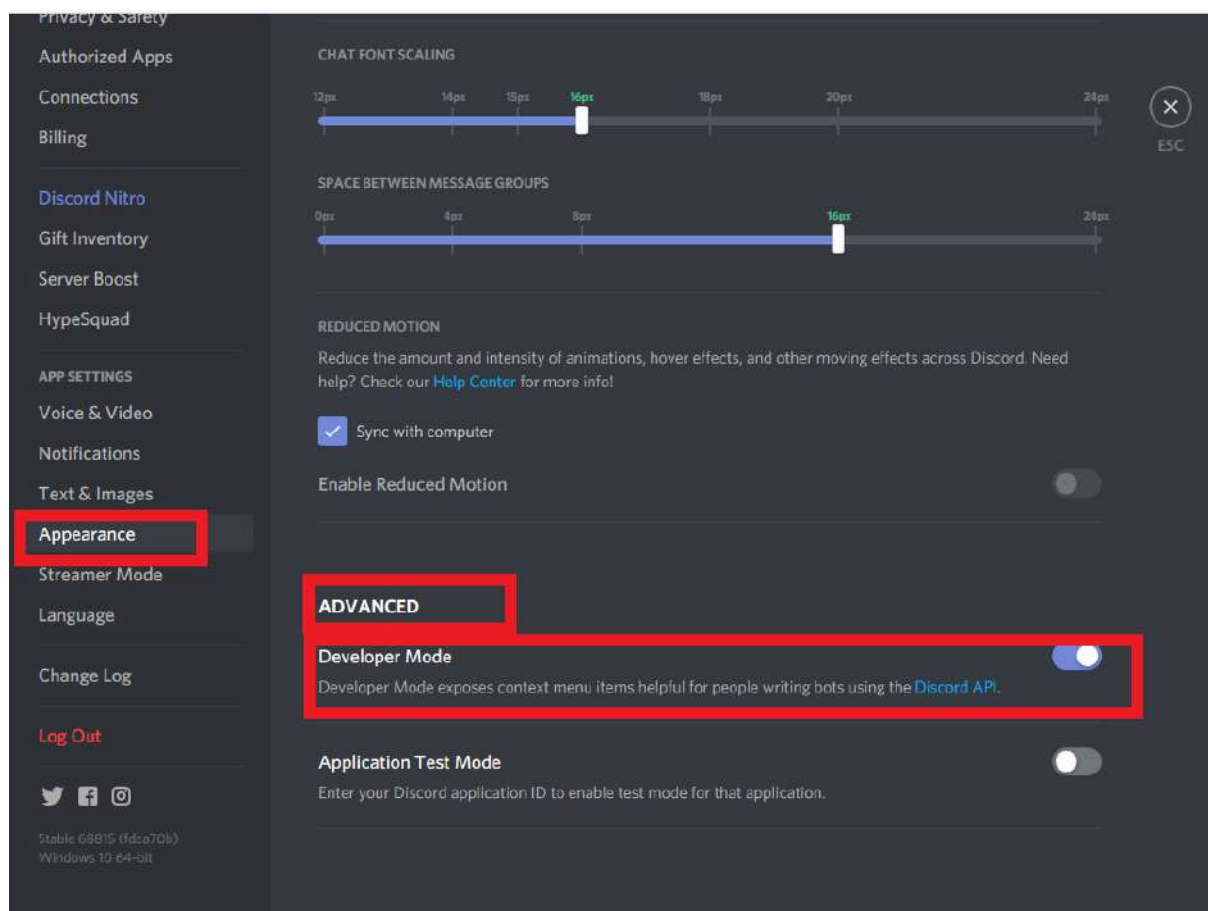
PRIJAVA IN BLOKIRANJE NA DISCORDU

Na Discordu lahko prijavimo sporno objavo in blokiramo osebo.

*Osebo lahko blokiramo tako, da kliknemo na uporabniško ime osebe, ki jo želimo blokirati, nato kliknemo na tri pikice ter izberemo možnost **Blokiraj (ang. Block)** ter potrdimo.*

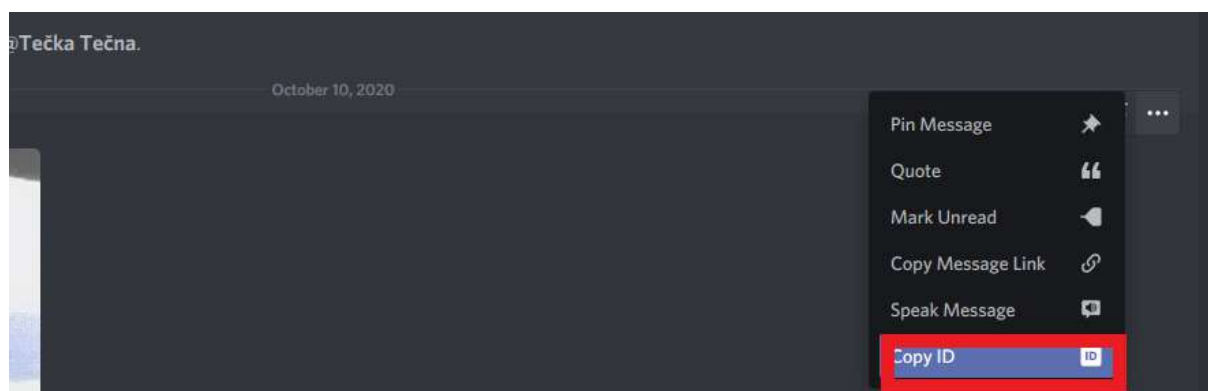

Sporno objavo lahko prijavimo tako, da najprej vklopimo **Developer mode**. To naredimo tako, da označimo **Appearance** na svojem profilu in nato označimo **Developer mode**.

Potem kliknemo na tri pike poleg sporne objave, ki jo želimo prijaviti ter **kopiramo številko objave (ang. Copy ID)**. Kopirano številko objave prilepimo v spletni obrazec za prijavo objave, ki je dostopen na spletni strani:

https://support.discord.com/hc/en-us/requests/new?ticket_form_id=360000029731

Takole izgleda obrazec:

https://support.discord.com/hc/en-us/requests/new?ticket_form_id=360000029731 80

Discord > Submit a request Search

Submit a request

What can we help you with?

Trust & Safety

Your email address

Message Link (i.e., <https://discord.com/channels/XXXXXX/XXXXXX/XXXXXX>)

To get the message link, right-click on the message you want to report.

Report Type

Harassment

Please fully review our reporting options. The more accurately you submit your report, the faster we can make sure the right person sees it.

Subject

Description

Attachments (optional)

Add file or drop files here

VIRI

Common Sense Media (b. d.). *Discord – Chat for Gamers*. Sneto 1. 10. 2020 z naslova <https://www.commonsensemedia.org/app-reviews/discord-chat-for-gamers>

Common Sense Media (b. d.). *Facebook*. Sneto 1. 10. 2020 z naslova <https://www.commonsensemedia.org/website-reviews/facebook>

Common Sense Media (b. d.). *Instagram*. Sneto 1. 10. 2020 z naslova <https://www.commonsensemedia.org/app-reviews/instagram>

Common Sense Media (b. d.). *Snapchat*. Sneto 1. 10. 2020 z naslova <https://www.commonsensemedia.org/app-reviews/snapchat>

Common Sense Media (b. d.). *TikTok - Real Short Videos*. Sneto 1. 10. 2020 z naslova <https://www.commonsensemedia.org/app-reviews/tiktok>

Common Sense Media (b. d.). *Viber*. Sneto 1. 10. 2020 z naslova <https://www.commonsensemedia.org/app-reviews/viber>

Common Sense Media (b. d.). *WhatsApp*. Sneto 1. 10. 2020 z naslova <https://www.commonsensemedia.org/app-reviews/whatsapp-messenger>

Common Sense Media (b. d.). *Youtube*. Sneto 1. 10. 2020 z naslova <https://www.commonsensemedia.org/website-reviews/youtube>

Hudson, H. (15. 5. 2019). *Safe zone: Here's how to block Instagram cyberbullies*. Sneto z naslova <https://parentology.com/safe-zone-heres-how-to-block-instagram-cyberbullies/>

Logout (b.d.). *Moja pogodba: Smernice za starše*. Sneto 23. 10. 2020 z naslova <https://www.logout.si/assets/Uploads/LOGOUTsmernicezastarseoktobe201611.PDF>

Štirn, M. in Šibilja, J. (ur.) (2018). *Program NEON – Varni brez vrstniškega nasilja. Priročnik za izvajanje programa v osnovni šoli*. Ljubljana: ISA institut.

Safe.si (b.d.). *Discord*. Sneto 14. 10. 2020 z naslova <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/discord>

Safe.si (b.d.). *Instagram*. Sneto 2. 20. 2020 z naslova <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/instagram>

Safe.si (b.d.). *Snapchat*. Sneto 2. 20. 2020 z naslova <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/snapchat>

Safe.si (b.d.). *TikTok*. Sneto 14. 10. 2020 z naslova <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/tik-tok>

Safe.si (b.d.). *Viber*. Sneto 14. 10. 2020 z naslova <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/viber>

Safe.si (b.d.). *Safe.si vodič: Varnost in zasebnost v aplikaciji Viber*. Sneto 14. 10. 2020 z naslova <https://safe.si/gradiva/safesi-vodici-po-druzabnih-omrezjih/safesi-vodic-varnost-in-zasebnost-aplikacijiviber>

Safe.si (b. d.). *Safe.si vodič: Varnost in zasebnost na Instagramu*. Sneto 14. 10. 2020 z naslova <https://safe.si/gradiva/safesi-vodici-po-druzabnih-omrezjih/safesi-vodic-nastavitve-zasebnosti-nainstagram>

Safe.si (b. d.). *Safe.si vodič: Varnost in zasebnost v aplikaciji TikTok*. Sneto 14. 10. 2020 z naslova <https://safe.si/gradiva/safesi-vodici-po-druzabnih-omrezjih/safesi-vodic-varnost-in-zasebnost-aplikacijitiktok>

Safe.si (b. d.). *Safe.si vodič: Varnost in zasebnost v aplikaciji WhatsApp*. Sneto 14. 10. 2020 z naslova <https://safe.si/gradiva/safesi-vodici-po-druzabnih-omrezjih/safesi-vodic-varnost-in-zasebnost-aplikacijihatsapp>

Safe.si (b. d.). *Safe.si vodič: Varnost in zasebnost v aplikaciji Snapchat*. Sneto 2. 10. 2020 z naslova <https://safe.si/gradiva/safesi-vodici-po-druzabnih-omrezjih/safesi-vodic-varnost-in-zasebnost-aplikacijisnapchat>

Safe.si (b.d.). *WhatsApp*. Sneto 14. 10. 2020 z naslova <https://safe.si/nasveti/druzabnaomrezja/whatsapp>

Safe.si (b.d.). *Youtube*. Sneto 14. 10. 2020 z naslova <https://safe.si/nasveti/druzabna-omrezja/youtube>

Smith, Y. (28. 2. 2020). *What parents need to know about Snapchat*. Sneto z naslova <https://parentology.com/what-parents-need-to-know-about-snapchat/>

Spletno oko (b. d.). *Seksting. Ukrepi in nasveti*. Sneto 4. 11. 2020 z naslova <https://www.spletno-oko.si/seksting/ukrepi-in-nasveti>

Wellbank, L. (10. 5. 2020). *Tiktok's parental controls — why every parent needs to understand them*. Sneto z naslova <https://parentology.com/understanding-tiktok-parental-controls/>

Ta dokument smo pripravili v okviru Programa NEON – Varni brez vrstniškega nasilja, ki ga sofinancira Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije.

Avtorice: Mateja Dolinar, Urša Mele, mag. Mateja Štirn, Jerneja Šibilja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT